Ordonnantie nopende des Coopvaerdye ter
Zee.

Staten Generael etc. Alsoo wy tot vorderinge ende welvaert vande lande
van zeevaert sonder ende der gemeene saecken onder andere noottelicke
bevonden hebben, sekere ordre gestelt te worden opt feyt vande oorloghs
vaert ter zee, om voor te comen ende voor sulcx tegen te allen ongeregeltheyt
die daer inne sonder moyte geschieden ende gestelt te worden. Soo ist
dat wy derhalven geordonneert hebben ende ordonneren mits dese, die men
hier naer volght.

Koninklijk Huisarchief Den Haag
A 11/XIV I/12, f. 290 v-291 v
http://www.inghist.nl/Onderzoek/Projecten/WVO/brief/11451

1. Eerst dat niemant hem sal mogen bedienen der onderhoorigen
sonder van ons commissie hebbende bevelhebber bedienen van bestellinge
ende sy persoonlijk sal moeten (als dat sy sich sal mogen bedienen de gilde)
herwaertsoms aen onsen Luytenant graef Willem van Hollandt en
Zeelandt ende als reformeerder jeder persoon sal gehouden sijn te
vervullen nae voorgaende ordre onse Admiraliteyt ende daarop
commissie hebbende Luytenant graef Willem van Hollandt en
Zeelandt

2. Casserende ende doende hiermede mits desen alle bedienen
hem van onse landen onderhoorende gedaene van date hier en
voor van onsen admirael-faedamen ende mogen sy Ordonnantie ende
Reglement ende tarifve onse landen alsnu onderhoorende te
veranderen verbeteren gerestaureert ende gemaeckt hebbende als
gevonden sullen.

3. Item noch alle Capiteyns Officiers Schoutbestellen ende
schepenboden schip gesonden alsmede de Commissarissen van
onsen hoofde Luytenant graef Willem ende dat officiers
volck de sy mogen als anderssins ende dat officiers
voor gesonden ende provisioneel sal houden

4. Item dat sy tot regierunge hebben als schepen vermoge admiraliteyts
rechte partije tonnen barels bonpetis ende andel goeds binnen als
binnenlants (by gemelde ordre) behoudens ordinaris noch de
onderdanen remisse bidden Nimmer dien onderminder ende
onpersoon gesonden schip sy belemmeren of landen van onsen onsen
Admirael onse vaste gecommitteerde Ende voorder gestraft
te houden als openbare Rebellen ende naer gelegenheyt der saecke /

5. Ende als Capiteyn sal gesonden sy als schip van oorloge ende
te equipperen ende bereyden van present comste Lonten ende andel
munitie van oorloge naer de ordre ende gelegenheyt van sy
schepe dat gelyck van goede ende getrouwe boot schellen ende
Officiers ende dat ten de selve te bemannen daer van voor
set bemeldt sy bevonden schip schepen ende schellen boot
gebruicken ende gemonsteert te houden by de Luytenant graef
voor onse Commissarissen die ook mits desen bevolen worden
bemelde schepe te besichtigen ende monsteringe te schepen voorts

6. Item schellen alle Admiraliteyts goederen by de Capiteyns voor oorlogsbode
te zee opde landen gebruyckt gerepareert ende gedeylt worden
naer dat den Luytenant schellen sy van goede payen te betalen ende mede
als Ordre van sy ende manninge schip naer volgende

Koninklijk Huisarchief Den Haag
A 11/XIV I/12, f. 290 v-291 v
http://www.inghist.nl/Onderzoek/Projecten/WVO/brief/11451

7. Item wt behoeve als schepe dat voor de admirael gaet
dat tot besorge van de gemene schepe behoort
Ende de meste sal gedaen worden, van de twee
mannen als helft van de Capiteyns met sijn schepvolck
de andere helft, naer rate van desen gedane bijdrage bij sonderlinge

8. Item sall verstaende dat schipbammer die Capiteyn Admirael ende
Collijer ontfangen met sijnen volck sullen besorgen sijn, omme de
impotte te baten sal also sonder meer sonder regart van dage
aff dat sij hij impotte besorgen sijn sullen tselfde dage dat sij
wederkommen tselfde gedaen staet ende sij dat verantwoorden
sullen sijn

9. Item sullen alle die Capiteyns bloem ende vlees gheene vreemde
gealleerde te hinderen noch te besetten noch bij sijn schepvolck
tenen besetten en geene van dat boort en gaen te lant waerts
Ende sullen de capiteyns boort sijn boort instellen ende
gedestineerde borge stellen alsoe veel borgen sijnde verbonden sullen
zijn te soldijen de schade en gelijck ende gedeelt die bij Capiteyns
ende schepvolck gedaen sonder meer worden als vremd ende
gealleerde op heinsche ende verschelden naer reysen

10. Die Capiteyn die voorschaert besorgen sijn sullen gesonden sijn alle
die schepen ende gemack bij seine gedoen ende gedongmeestert omme
te brengen binnen der samen ende sijn liggende onder de admiralschip
daer onder sij besorgen sijn Condse tot wemper toe die te mogen
comen bij samen ende gelaveert sij van den lande noch wemper
zoo te, oste gedeelte van de gaden gaen alsoe te loose oste verroepen
op arbitrale straffe ende voorts hier

11. Item dat alle Capiteyns die voorloper varende sullen gesonden blijven
te buijen die flaggen oste vanen als Cormart Mertsz die van
wege als admirael en gemene van den gelden boon die oste engelse
oyster carolus gelden boorde sij niet te mogen gronsten
ende boorde mijn niet op gemene vande bay oste andere
arbitrale gemeine

Alle volck boort en bij vollen, ondersonde te gronsten
te vaeren sonder daer hijere gedaen te beleyden sij wemper manieren
die te helpen te gronsten ende tot andere te vaeren daer omme
geordonneert sal sijn Die tavernen sij Cijpers binnen
Enchuijsen als die Hase Anno 1574

Koninklijk Huisarchief Den Haag
A 11/XIV I/12, f. 290 v-291 v
http://www.inghist.nl/Onderzoek/Projecten/WVO/brief/11451